

**Visie Burgerparticipatie Helmond
2007 - 2010**
“Samenwerking op maat”

Adviesnota

Visie Burgerparticipatie Helmond 2007-2010

“Samenwerking op maat”

Gemeente Helmond
4 december 2007

Colofon:

Uitgave:	Gemeente Helmond
Datum:	Februari 2008
Samenstelling:	Hoofdstafafdeling Beleidsondersteuning
Informatie:	N. van Dam (0492) 58 71 69 gemeente@helmond.nl www.helmond.nl
Fotografie:	Stafafdeling Communicatie

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Beleidsmatige context	5
3. Beoogd effect en/of resultaat	5
4. Beslispunten	6
5. Argumenten	6
6. Middelen	7
7. Vervolgstappen	8
8. Bijlagen	8
1. Samenvatting en conclusies Evaluatie “Een vinger in de pap”- Leidraad voor bestuurlijke participatie; Terugblik op tien jaar beleid, effecten en ontwikkelingen	9
2. Visie burgerparticipatie 2007-2010	20
2a Motto en uitgangspunten	20
2b Prioriteiten van uitgangspunten volgens insprekers 9 oktober 2007	21
2c Randvoorwaarden, succes- en risicofactoren burgerparticipatie	22
3. Aanbevelingen	23
4. Planning uitvoering aanbevelingen	26

1. Inleiding:

De voornaamste aanleiding voor de evaluatie en nieuwe visie burgerparticipatie is dat de gemeenteraad om de evaluatie van "Een vinger in de pap", Leidraad voor bestuurlijke participatie uit 1996 verzocht heeft.

Daarnaast zijn er nog diverse lokale ontwikkelingen die actualisering noodzakelijk maken. Nieuwe ervaringen met ICT en ontwikkelingen binnen gemeentelijk bewonersonderzoek zijn hiervan voorbeelden. Ook zijn dat landelijke en algemeen maatschappelijke ontwikkelingen.

Verkenningen actualisering burgerparticipatie Helmond zijn eerder besproken in de ambtelijke werkgroep participatie (2001) de toenmalige (externe) begeleidingscommissie Grote Stedenbeleid (2002), in het gemeentelijk Managementteam (2004) en in het college van B&W (2005). De richting van participatie en informatie (*meer vraaggericht*) en de toepassing van soorten participatie (*maatwerk*) zijn in deze discussies vaak benadrukt.

De verslagen van deze bijeenkomsten leverden bouwstenen voor de evaluatie en het voorstel voor een vernieuwde visie.

De evaluatie en visie zijn voorts tot stand gekomen met medewerking van de opbouwwerker participatiebevordering en de ambtelijk projectleider sociaal-maatschappelijk van de Binnenstad. Het college van B&W heeft de concept-visie op 24 april 2007 vastgesteld. Daarna heeft het college inspraak georganiseerd. Alle inspraakreacties aldus verkregen zijn gebundeld in een Nota van commentaar en wijzigingen.

De gemeenteraad heeft de concept-visie en de onderliggende evaluatie op 4 december 2007 vastgesteld, met inachtneming van de voorgestelde wijzigingen uit de Nota van commentaar en wijzigingen.

Deze nota is de definitieve versie waarin de wijzigingen, zoals vastgesteld in de inspraaknota, zijn verwerkt.

2. Beleidsmatige context:

Diverse nota's bevatten doelstellingen en ambities met betrekking tot burgerparticipatie. Dit zijn de Stadrevisie 2015, het Meerjaren Ontwikkelingsprogramma Grote Stedenbeleid 2006-2009 en meest recent het Collegeprogramma 2006-2010. In de nieuwe visie burgerparticipatie Helmond zijn die doelstellingen en ambities ingekleurd door een motto en uitgangspunten en vervolgens uitgewerkt in concrete aanbevelingen. Voorts is de visie gebaseerd op de conclusies van de evaluatie "Een vinger in de pap" (zie bijlage 1). Ook zijn evaluatie en visie afgestemd met het beleid in het Programmaplan Elektronische Gemeente Helmond 2007-2010 "Van aanbod naar vraag gestuurd" en met de evaluatie van de Inwonersenquêtes. Deregulering is tevens invalshoek van visie en maatregelen.

3. Beoogd effect en/ of resultaat:

Deze visie is opgesteld om de doelstellingen zoals die vermeld staan in het Collegeprogramma 2006-2010 "Sociaal en betrokken" te behalen.

- I. Relatie kiezer-gekozene:
Grotere betrokkenheid van de burgers bij gemeentelijke politiek en bestuur en een betere en transparantere gemeentelijke informatievoorziening richting samenleving.
- II. Relatie belangenbehartigerr/besluitvormer
Een groter draagvlak voor beleid bij burgers en belanghebbenden.
- III. Relatie buurtbewoner/buurtbeheerder
Tijdige inbreng van de wijken bij wijkgericht beleid.
Vergroten bewonersparticipatie bij wijkgebonden budgetten.
Vergroten bewonersbetrokkenheid bij veiligheid door het gebiedsgericht aanpakken van veiligheidsproblemen.

In de jaarlijkse Inwonersenquête worden bovenstaande effecten met indicatoren gemeten.

4. Door de raad vastgestelde beslispunten:

- 1. In te stemmen met de noodzaak van het voortzetten van burgerparticipatie in Helmond.**
- 2. In te stemmen met de evaluatie en specifiek de conclusies van de nota “Een vinger in de pap”, Leidraad voor Bestuurlijke participatie Helmond (1996); Terugblik op tien jaar beleid, effecten en ontwikkelingen (samenvatting en conclusies in bijlage 1).**
- 3. Ermee akkoord te gaan dat als doelen van burgerparticipatie die uit het Collegeprogramma 2006-2010 gehanteerd worden (zie hierboven).**
- 4. Akkoord te gaan met het motto *Samenwerking op maat* en de tien uitgangspunten voor de periode tot 2010 zoals opgenomen in bijlage 2., gebaseerd op de doelen en op de evaluatie van “Een vinger in de pap”.**
- 5. Akkoord te gaan met de aanbevelingen zoals opgenomen in bijlage 3.**
- 6. Akkoord te gaan specifiek met het intrekken van de Subsidieverordening bestuurlijke participatie Helmond 1996.**
- 7. Akkoord te gaan met de planning zoals opgenomen in bijlage 4. van deze visie en de uitwerking van de aanbevelingen van de visie met financiële consequenties zonodig mee te nemen in de P&C cyclus.**
- 8. Specifiek akkoord te gaan met verhoging van het budget Bevolkingsparticipatie en wijkoverleg uit Programma 15 van de programmabegroting. Dit budget dient ter ondersteuning van burgerparticipatie bij gemeentelijke projecten en beleidsontwikkeling voor de hele stad, in te zetten naar behoefte. Een voorstel voor dit budget nog nader uit te werken en aan te melden via de Voorjaarsnota 2008.**
- 9. De concept-adviesnota vast te stellen met inachtneming van de wijzigingen zoals opgenomen in de Nota van commentaar en wijzigingen.**

5. Argumenten:

1.1 Noodzaak voortzetten bevorderen burgerparticipatie

De gemeente wil graag burgerparticipatie blijven inzetten als middel om samen met bewoners en organisaties het beleid, de besluitvorming hierover en uitvoering vorm te geven. Zowel gaat het om burgerparticipatie op initiatief van de gemeente als op initiatief van burgers en organisaties. Immers, uit de evaluatie van het beleid burgerparticipatie dat wij sinds 1996 hanteren (“Een vinger in de pap”) blijkt dat burgerparticipatie in Helmond een waardevolle aanvulling is op de periode tussen verkiezingen in.

Zonder de initiatieven van burgerraadpleging en informatievoorziening voor insprekende burgers, burgerparticipatie bij beleidsontwikkeling en burgerparticipatie bij beleidsuitvoering in de wijk, hadden wij minder over de mening van bewoners geweten en was er veel minder en veel minder gedragen stads-, sectoraal en wijk- en gebiedsbeleid tot stand gekomen en uitgevoerd.

Ook is er in het algemeen behoorlijke tevredenheid onder bewoners en andere participanten over (aspecten van) burgerparticipatie. Het inzetten van een goede vorm van burgerparticipatie in het voortraject levert vaak heel veel winst op bij de uitwerking en invoering van beleid.

Uitgesplitst in concrete algemene motieven:

1. Het dichten van de kloof tussen kiezer en gekozene ofwel een *noodzakelijke aanvulling op het stemmen tussen verkiezingen* in.
2. Het *rendement van beleid vergroten* in de zin van grotere betrokkenheid, draagvlak, kwaliteit en effectiviteit van beleid.
3. Wij hopen hiermee ook *integraliteit van beleid te vergroten*.
4. Tot slot willen we waar dit kan de *verantwoordelijkheid bij de bevolking* leggen of houden.

1.2 Evaluatie “Een vinger in de pap”, Leidraad voor bestuurlijke participatie Helmond (1996).

Akkoord gaan met de evaluatie is nodig omdat de voorstellen voor de nieuwe visie mede op deze evaluatie gebaseerd zijn (zie samenvatting in bijlage 1).

1.3 Doelen burgerparticipatie

Wij kiezen als doelen degene die in het Collegeprogramma 2006-2010 “Sociaal en betrokken” opgenomen zijn omdat wij ons hierop reeds hebben vastgelegd en hierover overeenstemming bestaat.

1.4 Uitgangspunten burgerparticipatie 2007-2010

Wij stellen voor het motto (*Samenwerking op maat*) en de elf uitgangspunten zoals opgenomen in bijlage 2 te gaan hanteren omdat deze een inkleuring zijn van de bovenstaande doelstellingen en ze gebaseerd op de conclusies uit de evaluatie van “Een vinger in de pap” (zie pag. 13).

1.5 Aanbevelingen burgerparticipatie 2007-2010

De doelstellingen en uitgangspunten vormen de basis van en aanleiding voor de aanbevelingen en de globale planning.

1.6 Intrekken van de Subsidieverordening bestuurlijke participatie Helmond 1996

De waarderingssubsidie voor wijkraden (€ 455 per jaar per wijk) als apart instrument is omslachtig via een verordening en via toekenning door de raad geregeld en wordt ook al tijden niet meer aangevraagd. Wijken hebben immers de buurtbudgetten ter ondersteuning van eigen activiteiten voor de wijk. Ook in het kader van deregulering lijkt zo'n aparte verordening nodeloos omslachtig. De voorgestelde verhoging van het budget Bevolkingsparticipatie en wijkoverleg (zie 8. en 1.8) kan project/thema-gewijs ondersteuning bieden daar waar het meeste nodig, en misschien ook wel om wijkorganen (tijdelijk) te ondersteunen.

1.7 Planning aanbevelingen

Een vrij groot aantal aanbevelingen kan gerealiseerd worden binnen de bestaande capaciteit van de gemeente, met name die informatievoorziening betreffen. Uitwerkingen worden waar nodig afzonderlijk aan het college voorgelegd.

1.8 Verhoging budget bevolkingsondersteuning en wijkoverleg

De reden om deze verhoging voor te stellen is gebaseerd op één van de conclusies uit de evaluatie. Deze is dat participatie bij nieuwe ontwikkelingen en beleid alleen goed verloopt als die, soms meer en soms minder, professioneel ondersteund wordt. En dit houdt ook verband met het teruglopend aantal vrijwilligers, ook voor participatie. Het is daarmee een middel om uitgangspunt twee te concretiseren. Dit kan dus participatie bij een beleidsthema stadsbreed of gebiedsgericht zijn. De vorm en duur van de ondersteuning zijn afhankelijk van de voor een project of beleidsontwikkeling gewenste soort participatie (maatwerk). De voorgestelde verhoging sluit ook aan bij de begrotingsbehandeling 2007 om mogelijk nieuwe ontwikkelingen participatie te bevorderen bij wijk- en buurtbeheer en hiervoor budget vrij te maken. De hoogte en inhoud van dit budget wordt nog apart ter besluitvorming voorgelegd bij de Voorjaarsnota 2008. Het huidige al bestaande budget Bevolkingsparticipatie en wijkoverleg (hoogte 2007 c.a. € 24.000) wordt nu ingezet voor onder andere de organisatie van buurtavonden, wijkcontactdagen en knelpunten in de woonomgeving.

1.9 Inspraak

Het college van B&W heeft inspraak georganiseerd door toezending van de concept-visie aan circa 60 bij burgerparticipatie betrokken (bewoners) organisaties. Voorts door publicatie van het concept op de website en door ter visielegging van de nota op diverse plaatsen in de stad. Tot slot nog een inspraak-/discussiebijeenkomst in De Fonkel op 9 oktober 2007 over de concept-visie. De resultaten van de inspraak zijn in een nota verzameld en van commentaar voorzien en dienden om de concept-visie bij te stellen.

6. Middelen:

Zie hiervoor beslispunt 5, 6 en 7. Voorts zullen de aanbevelingen vooral ambtelijke capaciteit van de Stafdienst, hoofdafdeling beleidsondersteuning, de dienst Middelen en Ondersteuning, afdeling IPM, en andere afdelingen kosten. Deze capaciteit is beschikbaar via de afdelingsplannen. Afzonderlijke maatregelen met financiële consequenties nemen wij zonnig mee in de P&C cyclus.

7. Vervolgstappen:

Deze definitieve tekst, die van de evaluatie en de publieksversie op de website plaatsen. De publieksversie ook verder actief onder belanghebbenden verspreiden.

8. Bijlagen:

1. Samenvatting en conclusies Evaluatie “Een vinger in de pap”- Leidraad voor bestuurlijke participatie, Terugblik op tien jaar beleid, uitvoering en ontwikkelingen
2. Visie burgerparticipatie 2007-2010
 - 2a Motto en uitgangspunten
 - 2b Prioriteiten van uitgangspunten volgens insprekers 9 oktober 2007
 - 2c Randvoorwaarden, succes- en risicofactoren burgerparticipatie
3. Aanbevelingen
4. Planning aanbevelingen

Bijlage 1 Samenvatting en conclusies Evaluatie “Een vinger in de pap”- Leidraad voor bestuurlijke participatie (1996)

Samenvatting

De Nota “Een vinger in de pap” (1996) heeft als hoofddoel: Het streven naar optimale betrokkenheid van burgers bij het openbaar bestuur.

Om dat hoofddoel te kunnen bereiken is dit hoofddoel gesplitst in drie deeldoelstellingen:

1. Het geven van meer inhoudelijke en politieke duidelijkheid aan de burgers.
2. Het vergroten van de invloed van burgers bij de voorbereiding en invulling van het beleid op hoofdlijnen.
3. Het direct betrekken van bewoners bij de uitvoering van gemeentelijke taken.

Deze drie doelstellingen zijn vervolgens uitgewerkt aan de hand van drie soorten relaties van burgers met het bestuur:

Relatie	Rol burger		Rol bestuur
1	Kiezer	<->	Gekozone
2	Belangenbehartiger	<->	Besluitvormer
3	Buurtbewoner	<->	Buurtbeheerder

De centrale vraag in de nota “Een vinger in de pap” is: Op welke manier kan de betrokkenheid van burgers bij het openbaar bestuur worden verbeterd?

De drie deelvragen luiden:

1. Hoe kan het contact tussen burgers en de lokale politiek worden verbeterd?
2. Hoe kan de formele en informele toegankelijkheid van de besluitvorming voor burgers worden verbeterd?
3. Hoe kan de zelfwerkzaamheid van buurtbewoners worden gestimuleerd?

Diverse aanbevelingen per relatie zouden moeten bijdragen aan het behalen van de drie deeldoelstellingen en de hoofddoelstelling.

Er zijn sinds de vaststelling van de nota tien jaar verstreken. Met *bestuurlijke participatie* (in 1996) of *burgerparticipatie* (anno 2006) bedoelen we hetzelfde.

Volgens Denters (2004) valt Burgerparticipatie valt nog verder onder te verdelen in *politieke* en *civiele* participatie.

Politieke participatie omvat de activiteiten die burgers en organisaties ondernemen om de ontwikkeling van plannen, de besluitvorming over plannen en de uitvoering van plannen van het openbaar bestuur te beïnvloeden.

Civiele participatie omvat de activiteiten die (bewoners) organisaties ondernemen om *zelf* stedelijke vraagstukken aan te pakken. Een voorbeeld is als bewoners een zwerfvuilactie organiseren, in “Een vinger in de pap” bewonerszelfbeheer genoemd.

In deze evaluatie kijken we hoe het in 2006 staat met de algemene betrokkenheid van de Helmonder.

Vervolgens kijken we:

- of en hoe de aanbevelingen die onder de drie doelstellingen vallen uitgevoerd zijn,
- welke effecten we kunnen nagaan en
- welke landelijke ontwikkelingen en inzichten de afgelopen tien jaar voor deze doelstellingen van belang zijn geweest.

Algemene betrokkenheid bij de gemeentepolitiek sinds 1996

Helmond kent tot 2006 nog altijd lage opkomstpercentages voor de gemeenteraadsverkiezingen. Ook zijn de Helmonders in zeer geringe mate lid van politieke partijen en ze hebben weinig algemene interesse in de gemeentepolitiek. Maar er zijn ook signalen die duiden op meer betrokkenheid.

Ten eerste is de vrije val in de opkomst van vóór 1990 tot staan gebracht en blijft daarna rond de kritische grens van 50% hangen. Misschien heeft het beleid burgerparticipatie hieraan bijgedragen.

Ook blijkt Helmond vaak niet sterk af te wijken van gemeten betrokkenheid in andere steden of van landelijke trends. Misschien heeft het beleid burgerparticipatie in vele andere gemeenten ook dezelfde invloed gehad.

Stemmen bij verkiezingen is maar één en een tamelijk grove manier is om politieke participatie te meten.

Zo is het percentage bewoners dat al sinds 1996 de inwonersenquête retourneert naar verhouding hoog: rond de 10% hoger dan elders. Dit is een positieve uitzondering op die geringe algemene betrokkenheid bij (onderwerpen van) de gemeentepolitiek.

Daarnaast kunnen bewoners tussen verkiezingen in op allerlei manieren de besluitvorming beïnvloeden en meedoen aan het stads- of buurt- en wijkbeleid en doen dat ook. Daar gaat het dan ook om in "Een vinger in de pap". Hoe dat is verlopen sinds 1996 staat onder de volgende drie deeldoelstellingen samengevat.

Meer inhoudelijke en politieke duidelijkheid sinds 1996? (relatie kiezer/gekozene)

Hoe zijn de aanbevelingen meer inhoudelijke en politieke duidelijkheid uitgevoerd?

Drie aanbevelingen zijn uitgevoerd:

1. De jaarlijkse Burgerenquêtes (de Inwonersenquête)
2. Effectiviteit spreekrecht in commissies verbeteren en
3. Informatievoorziening insprekende burgers tegen het licht houden.

Door allerlei ontwikkelingen hebben wij de burgerraadplegingen (de Inwonersenquête en andere bewonersonderzoeken) na tien jaar geheel herzien. Dit was nodig vanwege de belasting voor de bewoners zoals (te) dikke vragenlijsten. Ook wilden we gemakkelijker kunnen inspringen op onderzoeksbehoeften, flexibeler zijn. Een andere factor was de toegenomen regionale onderzoeksverplichting en ook speelde een rol de manier waarop wij bewonersonderzoek organiseren. Tot slot vormden de toegenomen digitale mogelijkheden en ervaringen een aanleiding voor de herziening. Wij hebben zelf experimenten met opiniepeiling via de website en internetenquêtes gehouden. Van elders hebben wij ervaringen verzameld met digitale burgerpanels. De herziening is eind 2006 vastgesteld en vanaf 2007 is de uitvoering gestart. De belangrijkste vernieuwing op dit vlak is het digitale Stadspanel, waarmee eind 2007 al drie onderzoeken zijn gehouden.

Wij hebben vanaf 1996 ook nog andere nieuwe elementen vallend onder deze doelstelling geïntroduceerd, al dan niet vanwege wettelijke verplichtingen. De belangrijkste zijn:

1. Invoering spreekrecht ook over niet geagendeerde onderwerpen in raadscommissies
2. Invoering van spreekrecht van burgers bij de raad
3. Invoering van het Burgerinitiatief (op basis van een verordening Burgerinitiatief)
4. Organisatie dag van de gemeente (eenmalig evenement)
5. Organisatie van de lokale stemwijzer op de website
6. Inrichting van de Stadswinkel met publieksloketten en veel gemeentelijke informatie
7. Opzetten van de gemeentelijke website www.helmond.nl
8. Digitaal loket op de website met gemeentelijke dienstverlening geordend in producten
9. Verantwoording over participatie en dienstverlening in het Burgerjaarverslag

Het raadgevend referendum over een gemeentelijk onderwerp is nog steeds mogelijk maar is nog nooit toegepast door de raad. Korte tijd was ook een correctief raadgevend referendum op initiatief van kiesgerechtigde bewoners mogelijk. Dit kon vanaf 2002 tot 1 januari 2005. Hiervan is door de inwoners geen gebruik gemaakt.

Wat waren de effecten van de aanbevelingen, zijn er aanwijzingen dat de Helmonder ook meer duidelijkheid heeft?

Randvoorwaarde voor duidelijkheid is een goede informatievoorziening.

Uit de evaluatie blijkt een enorme toename en diversiteit van gemeentelijke informatie en die blijkt ook behoorlijk bekend bij de burger. De informatie wordt meestal (ruim) voldoende door hem of haar gewaardeerd. Het gaat dan om gemeentelijke informatie in het algemeen via diverse kanalen. Dit zijn de gemeentelijke informatie rubriek in huis-aan-huisblad de Traverse en later De Trompetter, Gemeente-TV, de Stadswinkel, de Stadsgids en de website.

De vergroting van inhoudelijke en politieke duidelijkheid blijkt er vaak nog niet te zijn. De invoering van de dualisering van het gemeentebestuur in 2002 had hiervoor moeten zorgen en deze duidelijkheid is voor het eerst gemeten in 2004.

Ondanks alle informatie-inspanningen blijken veel aspecten van de gemeente(raad) en participatiemogelijkheden onbekend. Men heeft er nog nooit aan deelgenomen of men vindt die onduidelijk in 2004. De werkgroep dualisering uit de gemeenteraad heeft zich op basis van dit onderzoek dan ook vanaf 2005 beraden hoe de eigen bekendheid te vergroten.

Toch krijgen de diverse gemeenteorganen als waardering (net) een voldoende van de bewoners (Inwonersenquête 2004, 2005).

Wat waren landelijke ontwikkelingen meer inhoudelijke en politieke duidelijkheid?

De burgers blijken wel degelijk te interesseren door hen *anders te benaderen*. Door toedoen van Pim Fortuyn is de opkomst bij (gemeentelijke) verkiezingen in Nederland vanaf 2002 hoger, en zo ook in Helmond.

Daarbij zijn de *multimedia* zeer snel veranderd, waarbij de automatisering (ICT) ook voor het gemeentelijk functioneren steeds belangrijker is geworden. Helmond heeft ICT ook al veel benut zoals de website(s), Gemeente-TV, de stemwijzer, Virtuele Binnenstad en het bestuurlijk informatiesysteem. De rijksoverheid heeft met consumentenorganisaties voor de overheid en ICT inmiddels een Burgerservicecode opgesteld. Belangrijk hierin is transparante en (inter)actieve informatievoorziening over de werkwijze van de overheid. Daarnaast duidelijke informatie om de zelfwerkzaamheid van burgers bij het deelnemen aan ontwikkeling van plannen en besluitvorming te bevorderen. Ook Helmond gaat deze code als uitgangspunt hanteren bij dienstverlening en participatie.

Het blijkt verder van belang dat de overheid bij *communicatie de verschillen tussen burgers* erkent, een belangrijke aanbeveling van de tijdelijke commissie Toekomst overheidscommunicatie (Commissie Wallage) in het rapport "In dienst van de democratie" (2001).

De invoering van de *dualisering van het gemeentebestuur* in 2002 tot slot had als doelen een duidelijker en aantrekkelijker lokaal bestuur. We noemen hier de hoofdkenmerken.

De raad stelt kaders en controleert het college van burgemeester en wethouders (het dagelijks bestuur). Het college werkt kaders uit en is het dagelijks bestuur van de gemeente. Tot slot zijn de wethouders geen lid meer van de gemeenteraad. Hiermee moest het verschil tussen raad en college groter worden. Daardoor zou de politieke discussie toenemen en de raadsbesluitvorming daarmee aantrekkelijker worden voor de burger.

Daarbij werd de burgermeester verantwoordelijk voor transparantie van beleids- en besluitvormingsprocessen en dienstverlening voor de burger. Hij of zij legt daarom sinds 2003 jaarlijks verantwoording af over het verloop van deze processen in een Burgerjaarverslag. Hiermee zou de positie van de burgemeester in het bestuur zichtbaarder worden.

De Helmondse raad heeft zich gebogen over hoe de eigen functie in het vernieuwde bestel te versterken en besloot daarom begin 2006 tot het vergroten van de eigen bekendheid. Een ander voornemen is het meer rechtstreeks betrekken van de bevolking bij belangrijke thema's en wijkgebonden budgetten in de periode 2006-2010.

Grotere invloed van bewoners bij de voorbereiding en invulling van het beleid op hoofdlijnen sinds 1996? (relatie belangenbehartiger/besluitvormer)

Hoe zijn de aanbevelingen grotere invloed van bewoners bij de voorbereiding en invulling van het beleid op hoofdlijnen uitgevoerd?

Veel elementen van de aanbevelingen binnen deze relatie hebben wij uitgevoerd.

Wij hebben notities opgesteld met de evaluatie van klankbordgroepen en hierin zijn ook opgenomen spelregels (niet echt een protocol) voor deze organen.

Ook hebben wij varianten van zogenaamde “open planprocedures” gehanteerd, methoden om burgers en organisaties in vroeg stadium bij planvorming te betrekken. Dit deden wij in de Binnenstad, het Centrum en bijvoorbeeld bij de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

Ook kennen wij diverse adviesorganen - ook nieuwe sinds 1996 - en vooral op sociaal-welzijnsterrein. De meeste organen hebben een aparte participatieregeling, vastgelegd in een verordening of bijvoorbeeld een convenant. De participatievormen in de regelingen zijn te benoemen als “ingehouden varianten” van gekwalificeerd adviesrecht. Dit is een vorm van advies waarbij het college van burgemeester en wethouders alleen gemotiveerd afwijkt van een advies van een adviesorgaan, zoals ook de aanbeveling over adviesorganen luidde. Voorbeelden zijn adviesorganen voor gehandicapten, cliënten werk- en inkomen, senioren, sportverenigingen en voor organisaties actief op het terrein van wonen.

Andere aanbevelingen zijn niet uitgevoerd zoals het opstellen van een Handvest Bestuurlijke Participatie voor burgers en organisaties, met als onderdeel hiervan een protocol voor de klankbordgroepen. Ook deden wij geen studie naar de randvoorwaarden voor de inzetbaarheid open planprocedures bij belangrijke, majeure projecten.

Deze aanbevelingen hebben als gezamenlijk kenmerk het algemeen strakker regelen en vastleggen van rechten en plichten van de gemeente én participanten. Hiervoor bleek, niet alleen van de kant van de gemeente, tot nu toe geen draagvlak. De participatie heeft kortom meer een “doe-karakter” gehad, wat ook wel weer past in de traditie van Helmond.

Uit het feit dat voor verschillende adviesorganen toch speciale participatieregelingen zijn opgesteld in samenspraak met die organen zouden we kunnen concluderen dat inmiddels het adviesrecht naar behoefte geregeld is. Een gemeentebrede vergaande regeling als een Handvest zou dan niet meer nodig zijn.

Het zou echter geen kwaad kunnen om toch iets inzichtelijker te maken voor insprekende burgers en organisaties wat mogelijk is en waar wij ons in het algemeen minimaal aan wensen te houden als gemeente.

Tot slot heeft met name jongerenparticipatie bij voorbereiding en invulling van beleid vanaf circa 2000 steeds meer aandacht gekregen.

Wat waren de effecten van grotere invloed van bewoners bij de voorbereiding en invulling van het beleid op hoofdlijnen?

Wij meten sinds 2002 effecten van het betrekken van bewoners in de Inwonersenquête. Uit de resultaten blijkt dat de bewoners over het algemeen matig tevreden zijn over de diverse manieren waarop wij ze bij beleidsontwikkeling betrekken. De rapportcijfers zijn telkens net een voldoende.

Het gaat er dan om:

- Of wij luisteren naar problemen van inwoners
- Over de mate waarin wij de inwoners betrekken bij belangrijke beslissingen
- Over de inspraak die burgers hebben bij belangrijke plannen

In 2003 krijgen inspraakavonden in de Inwonersenquête een ruime voldoende (slechts één jaar gemeten).

Daar staat tegenover dat een ruime meerderheid vindt dat wij hen serieus nemen: tussen de 72% en 80% heeft die mening in 2002 tot en met 2006.

In 2002 tot en met 2006 vindt dus ook telkens 25 % van de bewoners dat we hen niet serieus nemen. De verbeteringspunten die het meest genoemd worden zijn: beter luisteren, meer terugkoppelen en meer informatie geven. Dit is eigenlijk samen te vatten als beter communiceren en informeren bij het betrekken van bewoners bij ontwikkeling en uitvoering van plannen, ook wel *interactieve beleidsontwikkeling* genoemd. Maar ook persoonlijke benadering komt als wens naar voren.

De belangenorganisaties, vooral het bedrijfsleven, blijken het overleg en de inspraak redelijk goed te beoordelen. Dit is de globale indruk uit rapportages over inspraaktrajecten in de burgerjaarverslagen in de periode 2002-2006.

Ook blijkt dat de gemeente bewoners betreft bij planontwikkeling en –uitvoering op vrijwel ieder gemeentelijk beleidsterrein. Heel vaak gebeurt dit zonder dat dit wettelijk verplicht is. Hierbij wordt de vorm van betrokkenheid afgestemd op de doelgroep. Wij leveren maatwerk op het gebied van participatie.

Er blijft natuurlijk ook een deel van de mensen niet tevreden. De reden van ontevredenheid is vaak dat, om welke reden ook, hun voorkeur niet die van de gemeente blijkt te zijn geworden.

Wat waren de landelijke ontwikkelingen grotere invloed van bewoners bij de voorbereiding en invulling van het beleid op hoofdlijnen?

In de literatuur wordt onderscheid gemaakt tussen directe strategieën om burgerparticipatie te bevorderen en een indirecte strategie, namelijk door het bevorderen van sociale participatie.

Voor de indirecte strategie kunnen in Nederland nog niet echt duidelijke successtrategieën benoemd worden (zie bijlage 4).

In Helmond hebben we vooral directe strategieën van bevordering van burgerparticipatie gebruikt: de aanbevelingen in “Een vinger in de pap”.

Voorts worden in publicaties verschillende *motieven* om burgers bij beleid te betrekken genoemd.

- De eerste is een *noodzakelijke aanvulling op het stemmen tussen verkiezingen in* om de kloof tussen kiezer en gekozene te dichten.
- De tweede is het *rendement van beleid vergroten*: grotere betrokkenheid, draagvlak, kwaliteit en effectiviteit van beleid. Dit heeft te maken met de veranderde rol van de overheid/gemeente. Van plaats boven de gemeenschap naar netwerkpartner, tussen de andere actoren in, die allemaal kennis en middelen hebben. Daar hoort ook een nieuwe *derde* generatie van burgerparticipatie bij: de overheid die initiatieven uit de samenleving ondersteunt en faciliteiten biedt. Dit, naast de verplichte inspraak (1e generatie) en de overheid die zonder verplichting het initiatief neemt om burgers te betrekken bij beleidsontwikkeling en uitvoering (2e generatie). Immers, de initiatieven van burgers voor de samenleving hebben wél een betrokken overheid en ondersteunende instanties nodig, zo blijkt ook. Soms meer en soms minder ondersteuning.
- Overige motieven zijn: *afstemming in beleid verkrijgen* en de *verantwoordelijkheid terugleggen bij de burger*.

Alle genoemde motieven zijn terug te vinden in het Helmonds beleid: in “Een vinger in de pap” (1996), in de Helmondse collegeprogramma’s sinds 1994 en in de vele beleidsprocessen die in samenspraak met burgers en organisaties zijn uitgevoerd sinds 1996.

Uit bestudering van vele interactieve processen van beleidsvorming met burgers en organisaties in Nederland blijkt dat er vaak niet systematisch *effectonderzoek* plaats vindt en dus ook gegevens hierover ontbreken. Toch wordt een aantal zaken geconstateerd.

- Soms is de *breedte* van participatie onvoldoende waardoor groepen ontbreken zoals vrouwen, allochtonen of jeugd.
- De *diepte* is niet altijd duidelijk, hoevél invloed een participant echt heeft.
- Ook ontbreekt het vaak aan *spelregels* en/of zijn die onvoldoende duidelijk gecommuniceerd aan de deelnemers van een proces hetgeen leidt tot frustraties en niet uitgekomen verwachtingen.
- Er wordt nog vaak teveel gewerkt vanuit de *organisatiecultuur van de overheid* en te weinig vanuit de beleving van de burger. Het is tijd voor accentverlegging naar de “vraaglogica”, ook bij participatie, net zoals bij dienstverlening door de overheid.
- Vaak ook zijn *participatieprocessen matig of slecht uitgevoerd* door een slechte opzet van het proces (“procesarchitectuur”) of door slecht management.

Interactieve beleidsvorming leidt soms tot *spanningen* tussen politici en het ambtelijk apparaat, maar dit zou niet hoeven. Immers, college en het ambtelijk apparaat kleuren, met hulp van bewoners en andere belanghebbenden, de kaders, de prioriteiten en de thema’s in die de raad heeft vastgesteld. En de raad kan voor die kaderstelling, de prioriteiten en de thema’s ook weer burgerparticipatie inzetten, zoals hiervoor bleek.

De vraag is tot slot of je *altijd burgerparticipatie* moet en kunt toepassen.

- Burgerparticipatie is juist gewenst als andere partijen specifieke middelen hebben of als de overheid niet genoeg zeggenschap heeft over het onderwerp of als de verantwoordelijkheden verschuiven naar die partijen.
- Burgerparticipatie heeft voor betrokkenen weinig nut als er niet genoeg *ruimte* is voor *inbreng* van burgers of organisaties in de vorm van inhoud, tijd, geld of toegevoegde waarde of als de gemeente niet een open houding heeft.

Om nu diverse mogelijke tekortkomingen bij dergelijke processen te voorkomen zijn vele handleidingen in boekvorm of op internet verschenen, zoals de www.participatiewijzer.nl.

Het direct betrekken van bewoners bij de uitvoering van gemeentelijke taken (*relatie buurtbewoner-buurtbeheerder*)

Hoe zijn de aanbevelingen direct betrekken van bewoners bij gemeentelijke taken uitgevoerd?

De volgende aanbevelingen zijn uitgevoerd sinds 1996:

- De waarderingssubsidie bestuurlijke participatie handhaven
- Overleg met organen met op wijkniveau
- Studie haalbaarheid uitbreiden integraal wijkbeheer over de hele stad en
- Verschillende elementen van wijkgerichtheid:
 - organisatorische aanpassingen van de dienst S&B
 - buurtavonden
 - wijkcontactdagen

Uit de evaluatie blijkt dat de waarderingssubsidie bestuurlijke participatie omslachtig via een verordening geregeld is en ook niet meer wordt benut. Ook vanuit het oogpunt van vereenvoudiging van regelgeving (deregulering) lijkt het beter eventuele extra ondersteuning anders te regelen. Daarom ligt afschaffing voor de hand.

Het wijk- en buurtbeheer (klankbordgroepen, projectgroepen, buurtbudgetten) is zoveel mogelijk over de hele stad uitgebreid, als daar uit de wijken zelf animo voor was. Bij twee wijken (Warande en Centrum) was geen animo.

Een aantal ontwikkelingen geven aanleiding tot een bezinning:

- Het gebrek aan vrijwilligers
- Daarmee samenhangend het vertegenwoordigend karakter
- Ambities in het collegeprogramma 2006-2010 inzake bewonersparticipatie bij wijkgebonden budgetten
- Tijdige raadpleging van wijken bij wijkgerichte besluiten
- De lange tijd dat actiepunten op voortganglijsten blijven staan

De organisatie van de dienst S&B is deels wijkgericht geworden, met een afdeling Wijkonderhoud en Exploitaties en met integrale wijk- en stadsdeelopzichters. Sinds 2001 kwam daar als nieuw element de adviseur bewonersorganisaties bij, die de klankbordgroepen ondersteunt.

Sinds 1997 hebben wij jaarlijks buurtavonden georganiseerd en deze worden druk bezocht door de deelnemers aan wijk- en buurtbeheer, hoewel later iets minder. Continueren ervan lijkt goed, met aandacht voor de vorm, door bijvoorbeeld een competitie-element in te bouwen.

De wijkcontactdagen, inmiddels gehouden in alle wijken behalve de Warande en Centrum (geen buurtbeheer). Het karakter was meestal probleemgericht. Actieve bewoners droegen aandachtspunten in de wijk aan. De betrokkenheid was niet zo groot: een vrij gering aantal, maar wel heel actieve bewoners deed mee. Daardoor waren ze zeker interessant voor het gemeentebestuur vanuit het oogpunt van inzoomen op de wijk. De algemene ontmoetingsfunctie door gering animo vanuit het merendeel van de bewoners kwam hierdoor minder uit de verf. De frequentie, eens per tien jaar een wijk, is ook wel erg laag. Er zou gekeken moeten worden naar een nieuwe vorm als wijkbezoeken de voorkeur van de gemeente houden.

Intensieve aandacht voor participatie hebben wij sinds circa 2000 voor de aandachtswijken van het het Grote Stedenbeleid (GSB) maar vooral in Binnenstad(Oost). Deze wijk maakt anno 2006 onderdeel uit van het aandachtsgebied Binnenstad samen met het Centrum, Suytkade en Helmond-

West.

Bewonersparticipatie is vooral in Binnenstad (Oost) een middel om de door ieder noodzakelijk geachte herstructurering van de wijk uit te kunnen voeren. Immers, het is zo'n ingrijpend proces, dat daar bestaande en toekomstige bewoners sterk bij betrokken moesten en moeten worden. Het gaat om planontwikkeling en uitvoering samen met bewoners. Dit doen wij samen met de SWH en andere instanties. Wij ondersteunen ook eigen initiatieven van bewoners om de sociale samenhang te vergroten. Het doel is uiteindelijk veiligheid en leefbaarheid te brengen naar het Helmondse gemiddelde.

Gevolg van al die aandacht is dat de Binnenstad een soort proeftuin is geworden van alternatieve participatiemethoden. Te noemen zijn de uit Amerika overgewaarde ABCD ("Assesed based community development") methode, buurtschouwen, buurtcampagnes, een woonatelier, een virtuele website, een eigen infocentrum en een toneelstuk over de herstructurering, de buurtsoap.

Ook hebben wij sinds eind jaren negentig een toegenomen aandacht voor jongerenparticipatie in alle wijken en speciaal in de aandachtswijken GSB. Het gaat daarbij om vrije tijdsvoorzieningen en activiteiten in de wijk. Tegelijk gaat het ook om verantwoordelijkheid voor de leefomgeving met als doel verhoging van de leefbaarheid.

Opvallend is dat vanaf 2000 de initiatieven voor jeugd- en jongerenparticipatie steeds vaker van de jeugd zelf en van wijkraden en wijkverenigingen komen. Het gaat dan om concrete activiteiten zoals het inrichten van een fietscrossbaan of het organiseren van een kinderdisco. Dit zijn tekenen van een toenemend zelforganiserend vermogen. Ook duidt dit op grotere mondigheid van de jeugd. Tot slot is dit te zien als een grotere betrokkenheid maar ook professionalisering van het wijk- en buurtbeheer. De gemeente ondersteunt dergelijke initiatieven voor zover nodig en mogelijk.

De aanbevelingen "wijkwethouders als element van wijkgerichte organisatie" en "onderzoeken nader uitbouwen bewonerszelfbeheer" hebben wij niet uitgevoerd.

Alle wijken hebben wel een lid van het college als voorzitter van de wijkklankbordgroepen sinds 2001. Deze voorzitters (de wethouders en de burgemeester) worden in de praktijk toch aangeduid als "wijkwethouders".

De gemeente kent wel verschillende elementen van bewonerszelfbeheer. Dit zijn:

- Buurtpreventieprojecten
- Bewoners die zelf maatregelen bedenken en uitvoeren op het gebied van veiligheid en leefbaarheid
- Wijk schoonmaakacties georganiseerd door bewonersorganisaties
- Beheer van gemeentelijk groen door bewoners
- Activiteiten die wijkorganen ontplooiën met hulp van buurtbudgetten

Wat waren de effecten van het direct betrekken van bewoners bij gemeentelijke taken (vooral in Binnenstad(Oost))?

Algemeen

Een groeiend aantal burgers deed en doet mee met de uitvoering van gemeentelijke taken met name op het terrein van leefbaarheid en veiligheid, waarmee wij deze doelstelling al deels bereikt hadden. De groei is er echter uit en er begint zich een gebrek aan vrijwilligers ook bij buurtbeheer af te tekenen. Dit bedreigt de continuïteit en heeft toch ook gevolgen voor het vertegenwoordigend karakter van wijkorganen en klankbordgroepen.

Degenen die meedoen waren daar, zo blijkt uit de Inwonersenquête 2003, tevreden over.

In het algemeen is de wijk- en buurtbeheerstructuur echter bij de meerderheid van de bewoners (70%) nog onbekend in 2003.

In 2004 is maar circa 30% tevreden over hoe de gemeente de burgers betreft (bij de buurt) en of ze aandacht heeft voor buurtproblemen. Positieve ontwikkeling is dat de tevredenheid hierover wel gestaag toeneemt sinds 1996. Dit was het jaar van de eerste meting toen het percentage tevredenheid net boven de 20% lag. Promotie en inhoudelijke verbeteringen blijven dus aandachtspunten.

Voorts constateert de gemeente dat er enkele aspecten van de klankbordgroepen niet echt goed lopen (al hiervoor genoemd).

Binnenstad(Oost)

In Binnenstad(Oost) hebben wij allerlei extra vormen van burgerparticipatie ingezet naast de algemene buurtbeheerstructuur. De reden hiervoor was en is zoals beschreven hiervoor de ingrijpende gevolgen van de herstructurering voor de wijk en haar bewoners.

In de Inwonersenquêtes vanaf 1996 kunnen we weer een aantal gegevens vinden.

In het algemeen blijkt dat de meerderheid (65%) van de bewoners van de Binnenstad (Oost) vindt dat de gemeente hen serieus neemt in 2002-2005, maar duidelijk minder dan in Helmond totaal.

Veel toelichtingen bij hen die vonden dat de gemeente hen niet serieus nam duiden op ongeduld en onzekerheid over de herstructurering. Daarnaast vinden die bewoners dat de gemeente niet goed luistert en dat de gemeente doet toch wat ze zelf wil (in alle jaren). Een ook vaker genoemde reden is "teveel afstand tussen bewoners en bestuur".

Een gering aandeel vindt dat de gemeente de bewoners voldoende betreft bij de buurt- en wijkontwikkeling tussen 1996-2004, maar dat aandeel neemt wel toe.

De gemeente had tussen 1996 en 2002 volgens de bewoners veel te weinig aandacht voor problemen in de wijk. Het aantal tevreden mensen verdubbelde echter vanaf 2002, toen de wijkontwikkeling over de gehele breedte in een stroomversnelling kwam.

Aan de bewoners werd ook gevraagd in 2002 en 2004 om adviezen te geven hoe de gemeente het beter moet doen. Het meest werden genoemd:

- Meer/andersoortige informatie geven waaronder persoonlijker en directer
- Directere/opener/eerlijker communicatie en contacten met bewoners en buurten ofwel kom achter dat bureau vandaan.

Daarnaast adviseerden de bewoners ook vaak, net zoals in Helmond totaal, beter te luisteren.

Door de ervaringen van de opbouwwerker in Binnenstad(Oost) en een studie naar effecten van Onze Buurt aan Zet en de ABCD methode in Binnenstad(Oost) zien we enige tekenen van duurzamere betrokkenheid van bewoners.

Het ABCD-project kon als zelfstandige activiteit zonder ondersteuning van het welzijnswerk weliswaar niet blijven voortbestaan omdat er te weinig vrijwilligerskader in de wijk bleek om de organisatie ervan in stand te houden. ABCD is toen opgegaan in en overgenomen door de Vereniging Wijkbeheer Binnenstad.

De concrete activiteiten uit ABCD hebben wel enige bewoners voorgebracht die zich ook zijn gaan interesseren voor bredere leefbaarheidsvraagstukken in de wijk, verzameld in de "Initiatiefgroep leefbaarheid Leonardus". Daarbij worden de toegenomen sociale netwerken, opgebouwd in de ABCD periode, ingezet voor meer politieke participatie. Enige activiteiten uit ABCD lopen ook nog door. Samengevat zijn dus het zelforganiserend vermogen van de (Leonardus) wijk, de sociale samenhang en deels ook de politieke participatie verbreed.

Andere alternatieve methoden van participatie zijn ook nog toegepast in de Binnenstad.

Wij noemden al de buurtsoap, de Lens-methode van kwalitatief wijkonderzoek, jongeren betrekken bij een jongerencentrum, woonatelier en buurtcampagnes. Hiermee blijken soms moeilijker bereikbare groepen (allochtone bewoners, vrouwen, jongeren) wel degelijk te interesseren voor plannen. Ze willen ook zaken mee uitvoeren in hun wijk. Het gaat dan vooral om projectmatige concrete activiteiten met een sociaal karakter dicht in de buurt. Dit zijn activiteiten met een tamelijk duidelijk begin en einde.

We kunnen nog enige andere bevindingen noemen die leiden tot duurzamere participatie en verbreding van participatie (sociale en politieke).

Het toepassen van een persoonlijke benadering bij communicatie en participatie vooral bij mensen die anders niet deelnemen blijkt succesvol.

Inloopmiddagen, waarbij informatie en personen aanwezig zijn om geïnteresseerden te informeren en te horen, bereiken een bredere groep dan informatiebijeenkomsten. Op die bijeenkomsten zijn het toch vaak enkele personen, die lef hebben en zich mondeling goed kunnen weren, die de boventoon te voeren.

Verder zou het goed zijn succesvolle experimenten van participatiemethoden te verankeren in beleid met bijbehorende middelen.

Ook werkt het ondersteunen van bewonersinitiatieven zoals een wijkschouw met het ter beschikking stellen van daadwerkelijke middelen en concrete vlotte uitvoering goed.

Conclusie effecten direct betrekken van bewoners

Samengevat was er veel inzet van bewoners, intermediaire organisaties en gemeente en er blijkt ook veel bereikt in 10 jaar wijkgericht werken in Helmond. Ook zijn de meeste aanbevelingen uit “Een vinger in de Pap” uitgevoerd op dit vlak. Dat we door moeten gaan met buurt- en wijkgericht werken ligt dus voor de hand, vormt onderdeel van het collegeprogramma 2006-2010 en is deel van de gemeentelijke organisatie geworden.

Wat waren de landelijke ontwikkelingen van het direct betrekken van bewoners bij gemeentelijke taken?

In het Grote Stedenbeleid is sinds 1996 veel nadruk gelegd op burgerparticipatie en zo ook in de Helmondse aandachtswijken.

Het rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) “Vertrouwen in de buurt” (2005) geeft een aantal interessante adviezen.

Ondanks de algemene tendens dat burgers mobieler zijn en minder buurt- en wijkbinding hebben pleit het rapport toch voor versterking van kleinschalige verbanden op wijk- en buurniveau door de overheid, terug naar de “menselijke maat”.

De gemeente moet weer een gezicht krijgen en dit zou op den duur het geloof in de democratie moeten versterken. Dit zou het eerste spoor zijn.

Daarnaast is in buurten in de grote steden, waar de achterstanden groot zijn, een sterke overheid nodig met strenge handhaving en daadkracht om de buurten te heroveren.

Ook wordt in het WRR-rapport gepleit voor het accent op de beleving van de burger en dus een cultuurschakeling bij de gemeente.

Tot slot zou ook de lokale politiek evenwichtig dualistisch moeten werken met gebruikmaking van burgers. De raad weegt prioriteiten af met raadpleging van bewoners op thema's en het college kleurt die in, ook weer met bewoners. Blijf als lokale samenleving leren, is tot slot de boodschap!

Hierboven zagen we dat de Helmondse raad en de Helmondse praktijk van beleidsvorming en wijk- en buurtbeheer in alle wijken en in de aandachtswijken al de kant opgaan van bovenstaande adviezen. En deze richting is ook terug te vinden in het Collegeprogramma 2006-2010.

Conclusies Evaluatie “Een vinger in de pap”

1. Optimale betrokkenheid is moeilijk te meten

Dit twee hoofdvragen van deze evaluatie zijn: Is de burger optimaal betrokken na tien jaar burgerparticipatiebeleid “Een vinger in de pap”? en wat zijn landelijke ontwikkelingen in deze periode? De eerste vraag is moeilijk te beantwoorden in het algemeen: wanneer heb je “optimaal” bereikt? Het ging in ieder geval niet alleen om opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen. Deze stabiliseerde overigens rond de 50% in deze tien jaar en is dus niet noemenswaardig meer gedaald.

In deze evaluatie beoordelen we daarom vooral het burgerparticipatiebeleid tussen de verkiezingen in en tot welke verbetering in betrokkenheid dat beleid geleid heeft. Dit doen wij aan de hand van de beschrijving van de uitvoering en van de effecten van dit beleid per deeldoelstelling.

Deeldoelstellingen zijn:

- 1 Het geven van meer inhoudelijke en politieke duidelijkheid aan de burgers
- 2 Het vergroten van de invloed van burgers bij de voorbereiding en invulling van het beleid op hoofdlijnen
- 3 Het direct betrekken van burgers bij de uitvoering van gemeentelijke taken

Deze resultaten zetten wij af tegen de landelijke ontwikkelingen en inzichten.

2. Burgerparticipatie in Helmond is een waardevolle aanvulling op de periode tussen verkiezingen in

Geconcludeerd kan worden dat burgerparticipatie inderdaad een waardevolle aanvulling gebleken is op de periode tussen de verkiezingen in. Door uitvoering van de meeste aanbevelingen uit “Een vinger in de pap” hebben wij veel nieuwe werkwijzen op het terrein van burgerparticipatie ingevoerd of verbeterd. Ook hebben wij veel initiatieven samen met burgers en organisaties uitgevoerd.

Dit zijn initiatieven van burgerraadpleging en informatievoorziening voor insprekende burgers, burgerparticipatie bij beleidsontwikkeling en burgerparticipatie bij beleidsuitvoering in de wijk. Als wij dit alles niet hadden gedaan, hadden wij minder over de mening van bewoners geweten. Ook was er veel minder beleid, dat ook gedragen wordt door bewoners en organisaties, tot stand gekomen en uitgevoerd. Het gaat dan om beleid op de verschillende beleidsterreinen (sectoraal beleid) als samenhangend beleid voor de wijken en deelgebieden (gebiedsgericht beleid).

3. In het algemeen behoorlijke tevredenheid bewoners en andere participanten

Niet iedereen is over alles even tevreden. Toch zien we dat bewoners in Inwonerenquêtes en in evaluatieonderzoek de gemeente regelmatig een voldoende of hoger geven. Dit beeld zien wij ook in klantenonderzoek dat wij uitvoeren onder organisaties en bedrijven die met de gemeente te maken hebben.

4. Verbeteringen en bijstellingen zijn nodig

Dat betekent niet dat de drie deeldoelstellingen helemaal bereikt zijn. Uit bovenstaande kwamen signalen waar wij nog kunnen en moeten verbeteren en suggesties voor nieuwe accenten. Dit zijn:

- De communicatie en informatievoorziening rond participatie kunnen beter en vooral meer vraaggericht. Dit wil zeggen meer rekening houden met het gezichtspunt en de beleving van degene die participeert. Dit geldt voor invloed uitoefenen bij de gemeenteraad maar ook voor het betrekken van burgers en organisaties bij planvorming (interactieve beleidsontwikkeling).
- ICT biedt veel nieuwe mogelijkheden voor bewonersonderzoek en allerlei vormen van burgerparticipatie. Tegelijk blijft ook persoonlijk contact van gemeentebestuur met de bewoners, in welke vorm dan ook, belangrijk. Daarbij is de erkenning van verschillen tussen bewoners van belang.
- Persoonlijk contact en erkenning van verschillen tussen inwoners kan vooral vorm gegeven worden in voortzetting en levend houden van het wijk- en buurtgericht werken van de gemeente. Enkele ontwikkelingen geven wel aanleiding tot een evaluatie ervan. Dit zijn het afnemende aantal vrijwilligers ook bij buurtbeheer en de gevolgen daarvan voor het voortbestaan van de wijkorganen. Het risico bestaat op een afnemend vertegenwoordigend karakter ervan. Ook gaat het om de lange tijd dat punten op afsprakenlijsten bij klankbordgroepen blijven staan: hoe realistisch zijn toezeggingen van de gemeente? Tot slot gaat het om hoe de ambities in het collegeprogramma 2006-2010 over participatie van wijken bij wijkgericht beleid en over bewonersparticipatie bij wijkgebonden budgetten in het wijkgericht beleid vorm krijgen.

5. Enkele kernelementen voor de rol van de gemeente bij burgerparticipatie in Helmond

In het algemeen is het bij burgerparticipatie van belang de erkenning dat de *gemeente als partner deel uitmaakt van de lokale gemeenschap van bewoners en organisaties* en niet langer erboven staat, zoals vroeger meer het idee was. Deel uitmaken kan in verschillende rollen: soms aansluitend bij initiatieven van andere partners als gelijkwaardig partner, soms als regisseur en initiator, soms als ondersteuner.

Daarbij zal de gemeente zich zo goed mogelijk *in moeten leven in de beleving en het gezichtspunt van participerende bewoners en organisaties*. Waar nodig moet de gemeente hen op maat *ondersteunen* bij hun *initiatieven*.

Zowel raad als college en ambtenaren kunnen burgerparticipatie toepassen, beide in hun eigen rol.

De raad kan bewoners en organisaties tussen verkiezingen in betrekken bij kaderstelling, bij prioriteitstelling en bij themakeuzen. Het college en de ambtenaren kunnen bewoners en belanghebbenden betrekken om die kaders, thema's en prioriteiten in te kleuren.

6. Resultaten evaluatie gebruiken voor nieuwe visie Burgerparticipatie 2007-2010

Aanbevolen wordt dan ook de samenvatting van de bevindingen uit de evaluatie en de conclusies te gebruiken als bouwstenen voor een vernieuwde visie op burgerparticipatie tot 2010.

De visie dient om invulling te geven aan de hoofddoelstelling "Sociaal en Betrokken" en de doelstellingen voor burgerparticipatie uit het collegeprogramma 2006-2010. De visie moet ook voorstellen voor concrete maatregelen bevatten.

Deze evaluatie en een aanzet voor een hernieuwde visie en maatregelen dienen met de gemeenteraad en de bewoners en organisaties verder besproken en uitgewerkt te worden. Immers, geen visie op burgerparticipatie zonder burgerparticipatie!

Bijlage 2 Visie burgerparticipatie Helmond 2007-2010

2a Motto en uitgangspunten

Motto: “*Samenwerking op maat*”

De 11 Uitgangspunten van het gemeentelijk beleid burgerparticipatie 2007-2010:

1. **De gemeente als samenwerkingspartner in de stad in verschillende rollen**
De gemeente werkt als partner samen met burgers en organisaties in de stad. Soms op eigen initiatief burgers en organisaties in de stad betrekken, dan weer aansluiten bij initiatieven van anderen. Soms als regisseur, dan weer als gelijkwaardig partner samen plannen maken (co-productie). Onderwerpen waarbij wij voor burgerparticipatie in ieder geval het initiatief nemen zijn: het vervolgtraject WMO (zoals de Visie Wonen Welzijn en Zorg), leefbaarheid in relatie tot de wijken en het wijk- en buurtbeheer, horecabeleid-sluitingstijden, jongerenparticipatie en deze visie.
2. **Ondersteuning van initiatieven binnen de gemeentelijke mogelijkheden**
De gemeente ondersteunt, waar nodig en als haalbaar binnen gemeentelijke prioriteiten, plannings en financiële mogelijkheden, participatie-initiatieven van bewoners en organisaties. Immers, de meeste vormen van participatie hebben een mate van ondersteuning nodig hebben. Ondersteuning betekent daarbij dus niet automatisch: u vraagt, wij draaien. Wij stimuleren zoveel mogelijk zelfwerkzaamheid met als motto: meer ondersteunen waar nodig, minder waar het kan.
3. **Burgerparticipatie is maatwerk**
De gemeente erkent de verschillen tussen diverse bewoners en organisaties. Daarom maakt zij gebruik van een mix van participatievormen, passend bij de doelgroep.
4. **De gemeente is een betrouwbare partner en neemt vrijwilligers die participeren serieus**
De gemeente is een duidelijke en betrouwbare partner in participatieprocessen: afspraken maken, vastleggen en nakomen maar ook uitleggen waarom iets niet kan. Daarmee wordt de participant als vrijwilliger ook serieus genomen. Omgekeerd verwachten wij deze houding ook van onze partners zodat constructieve samenwerking kan ontstaan.
5. **Wijk- en buurtgericht werken voortzetten**
De gemeente blijft het wijk- en buurtgericht werken als belangrijk instrument hanteren om vraaggerichte burgerparticipatie vorm te geven.
6. **De gemeente komt op bezoek en toont betrokkenheid**
De gemeente toont zich betrokken door regelmatig initiatieven van bewoners in buurten en wijken te bezoeken en daar gedachten uit te wisselen (“outreachinge werkwijze”) onder het motto: geef de gemeente een gezicht en deel eens een bloemetje uit.
7. **Participatiesuccessen vastleggen in beleid**
De gemeente spant zich in om participatiesuccessen opgedaan in projecten zo mogelijk in beleid te verankeren.
8. **Deregulering: ook bij procedures van inspraak en burgerparticipatie**
De gemeente spant zich in om ook op het vlak van inspraak en burgerparticipatie zo min mogelijk omslachtige en verwarrende regels en procedures te hanteren, ofwel deregulering, met het oog op helderheid voor de bewoners en om geen drempels voor participatie op te werpen.
9. **Goede en regelmatige communicatie met deelnemers aan participatie is heel erg belangrijk**
Deelnemers moeten vooraf weten wat hun rol is en wat er met hun inbreng wordt gedaan, hoe lang het gaat duren en wat de te verwachten resultaten zijn. Tijdens participatie moet er ook regelmatig teruggekoppeld worden. Deze aandacht voor goede en regelmatige communicatie geldt ook voor insprekers die reacties hebben ingediend via algemene inspraak. Voor een overzicht van randvoorwaarden burgerparticipatie, zie bijlage 2c.

10. Vraaggerichte en transparante informatievervalschaafing ten behoeve van participatie

De gemeente gaat de informatievervalschaafing voor participerende bewoners meer vraaggericht maken ofwel meer aanpassen aan de beleving en behoefte van de burger. Passende informatievervalschaafing is een onmisbare randvoorwaarde voor succesvolle burgerparticipatie. De norm is een zo groot mogelijk actieve openbaarheid. Dit laatste natuurlijk wel binnen de kaders uit de privacywetgeving, de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB) en het protocol informatieverstrekking dat de gemeenteraad heeft vastgesteld.

11. ICT is belangrijk hulpmiddel bij burgerparticipatie

De toepassing van ICT is voor de gemeente een belangrijk hulpmiddel bij het uitwerken van de participatievisie in 1. tot en met 9. Het ministerie van BZK heeft 2007 tot jaar van e-Participatie uitgeroepen en in het programma Elektronische Gemeente 2007-2010 komt dit ook terug. Voorgaande uitgangspunten vormen de leidraad voor het domein ICT en democratie ("e-democracy").

2b Prioriteiten aangegeven op de inspraakavond in De Fonkel op 9 oktober 2007

Door middel van het plakken van een stikker met kleur (rood = 3 punten, blauw = 2 en geel =1 punt) gaven aanwezigen aan wat volgens hun het belangrijkste is van de voorgestelde 10 uitgangspunten burgerparticipatie Helmond. Hieronder staan de uitgangspunten met vermelding van aantal toegekende punten.

1. de gemeente als partner in verschillende rollen (4 punten)
2. **ondersteuning waar nodig (22 punten)**
3. burgerparticipatie is maatwerk (5 punten)
4. **de gemeente is betrouwbare partner (15 punten)**
5. **wijk- en buurtgericht werken voortzetten (41 punten)**
6. gemeente komt op bezoek (13 punten)
7. successen vastleggen in beleid (3 punten)
8. procedures van inspraak eenvoudig (12 punten)
9. informatie naar behoefte (2 punten)
10. internet: nieuwe mogelijkheden (5 punten)

Extra door aanwezigen toegevoegd uitgangspunt:

Communicatie tijdens participatie is zeer belangrijk (5 punten): is als nieuw punt 9 toegevoegd tussen de uitgangspunten. Tevens wordt benadrukt door aanwezigen dat de gemeente vrijwilligers serieus moet nemen. Dit advies is toegevoegd aan uitgangspunt 4 (zie in 2a).

1 ^e plaats ("met stip"):	Wijk en buurtgericht werken voortzetten
2 ^e plaats:	Ondersteunen van initiatieven waar nodig
3 ^e plaats:	De gemeente is een betrouwbare partner

Daarnaast krijgen "gemeente komt op bezoek" en "procedures van inspraak eenvoudig" maar net iets minder punten dan uitgangspunt 4. Deze worden toch ook nog behoorlijk belangrijk gevonden.

2c Randvoorwaarden, succes- en risicofactoren burgerparticipatie

- Toegankelijke en actieve informatievoorziening en communicatie zijn basisvoorwaarden voor burgerparticipatie met aandacht voor het gezichtspunt van de participant.
- Ook bij burgerparticipatie in het algemeen: omslag nodig naar meer vraaggericht: leefwereld van de burgers/andere participanten vaker centraal stellen en minder aanbodgericht, minder vanuit het systeem- en procesdenken van de overheid
- Maatwerk per onderwerp en doelgroep
- Rollen/rechten participanten ofwel spelregels voorafgaand aan participatietrajecten vastleggen inclusief termijnen, resultaten, financieel kader en dergelijke
- Helder zijn over soort participatie uit de participatieladder: worden participanten geïnformeerd, kunnen ze meedenken, kunnen ze adviseren of kunnen ze (mee)beslissen: opgaande lijn van invloed uitoefenen
- Wie heeft behoefte aan participatie: vooraf bedenken
- Wie heeft de regie over het proces: de raad, het college of ambtenaren
- Tegenstellingen moeten zo snel mogelijk op tafel
- Wek geen irreële verwachtingen: frustraties kunnen leiden tot afhaken
- Resultaatgerichtheid is belangrijk: afspraken, tempo, communicatie
- Communiceer resultaten van inbreng aan de participant: hoe wordt de inbreng van een participant meegenomen
- Regel burgerparticipatie efficiënt en effectief bijvoorbeeld ook met gebruik van nieuwe technieken zoals ICT
- Burgerparticipatie is een leerproces: omgevingsgerichte attitude vereist
- Stimuleer leergedrag; waardeer succes zowel als mislukking

Bron: Diverse handleidingen burgerparticipatie voor gemeenten

Bijlage 3 Aanbevelingen (inclusief die uit het Collegeprogramma 2006-2010):

I. Relatie kiezer-gekozene:

1.1 Structuur raads- en commissiewerk tegen het licht houden

Sluit aan bij: Collegeprogramma; doelgroep: gemeenteraad

Daarvoor worden onder andere de structuur van raads-en commissiewerk tegen het licht gehouden, ten behoeve van het bevorderen van debat en transparantie van besluitvorming.

1.2 Burgerraadplegingen moderniseren

Sluit aan bij: uitgangspunten 3, 11; doelgroep: ambtenaren en gemeenteraad

De Inwonersenquête is na tien jaar heroverwogen. Concreet wordt al een digitaal stadspanel ingevoerd in 2007. Ook overige nieuwe digitale mogelijkheden worden daarbij betrokken.

1.3 Helmondse participatiewijzer op www.helmond.nl

Sluit aan bij uitgangspunten 2, 9, 10, 11 doelgroep: bewoners en organisaties

Meer en duidelijker informatievoorziening en ondersteuning van participerende burgers op de gemeentewebsite draagt bij aan meer inhoudelijke en politieke duidelijkheid (transparantie). Deze informatie moeten wij ook actief en regelmatig onder de aandacht brengen. Hierbij staan de vraag van de burger of organisatie, zijn of haar mening of zijn of haar idee centraal. We stellen een participatiewijzer op de website voor, toegesneden op de Helmondse mogelijkheden van participatie. Deze helpt de participant beter, al dan niet interactief, op weg bij het participeren in de besluitvorming en bij voorbereiding en uitvoering van beleid. Onderdeel hiervan kan zijn een digitaal burgerinitiatief, zie bijvoorbeeld het model van de door de gemeente Bristol ontwikkelde "e-petition" (<http://www.bristol.gov.uk/item/epetition.html>). De participatiewijzer is een groeimodel waar telkens onderdelen aangehaakt kunnen worden zoals een digitaal burgerinitiatief of bijvoorbeeld informatie over subsidiemogelijkheden voor ideeën van bewoners.

1.4 Hanteren mix van participatie instrumenten door de gemeenteraad

Sluit aan bij uitgangspunten 2, 3, 4, 6 en 11; doelgroep: gemeenteraad

De politiek kan bewonersparticipatie inzetten voor thema's, prioriteitstelling en kaderstelling en gaat dat ook doen. Diverse instrumenten zouden hiervoor kunnen dienen zoals opiniepeilingen, internetenquêtes met het te vormen stadspanel maar ook conferenties en bijeenkomsten met burgers in hun eigen buurt en wijk, waaraan volgens de evaluatie van "Een vinger in de pap" ook altijd behoefte is of bijvoorbeeld het organiseren van referenda (nog nooit gedaan in Helmond).

II. Relatie belangenbehartiger/besluitvormer

2.1 Verhoging budget Bevolkingsparticipatie en wijkoverleg (programma 15

Programmabegroting)

Sluit aan bij uitgangspunten 1, 2 3, 5, 6; doelgroep: bewoners

Een verhoogd budget kan dienen ter ondersteuning van burgerparticipatie in gebieden of bij thema's en projecten.

2.2 Spelregels voor interactieve beleidsontwikkeling

Sluit aan bij alle uitgangspunten; doelgroep gemeente en participanten

Het is belangrijk om in ieder participatieproces afspraken over participatie vast te leggen. Deze kunnen voor ieder proces verschillen. De uitgangspunten van deze visie zouden vertaald kunnen worden in "participatiespelregels", die gehanteerd worden bij het opstellen van zulke afspraken. Deze kunnen bijdragen aan het beeld van een betrouwbare overheid. "Een herkenbare aanpak, meer dan een methodiek op papier, die voorziet in afwegingen op maat, die continu wordt gevoed, bijgesteld en levend gehouden en die is ingeburgerd in de praktijk", zoals het kennisinstituut NICIS (2006) voorstelt. Het zijn spelregels voor participatie, om onduidelijkheid, frustraties en niet uitkomende verwachtingen bij bewoners en organisaties te voorkomen. Onderdeel van die spelregels zou ook moeten zijn dat ieder (project)plan verplicht een communicatie- en participatieparagraaf bevat, zoals dat nu ook al vaak het geval is.

2.3 Interne participatiewijzer

Sluit aan bij uitgangspunten 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11; doelgroep ambtenaren, college, raad

Maatwerk betekent dat we iedere keer afwegen welke vorm van participatie het meest geschikt is. Maar ook: moet je het altijd toepassen, wanneer wel en wanneer niet? Wil je het effect van de participatie kunnen meten en zo ja hoe? Hoeveel invloed gaat de participant hebben en weet hij of

zij dat van te voren? Wie gaat aan een proces deelnemen namens wie of is ervaringsdeskundigheid voldoende (representativiteit en/of kwalitatieve inbreng)? Het lijkt nuttig informatie hierover in het ambtelijk apparaat maar ook bij college en gemeenteraad te verspreiden. Dit zou kunnen in de vorm van bijeenkomsten voor beleidsmedewerkers/projectleiders ondersteund door informatie op Intranet. Hierin nemen wij ook mee goede ervaringen (van de gemeente en van elders) met vormen van burgerparticipatie. Zo hopen wij inhuur van externe "participatiespecialisten" te beperken en een positieve houding over participatie te bevorderen.

2.4 Bundelen inspraakmomenten waar mogelijk

Sluit aan bij uitgangspunt 8; doelgroep insprekende bewoners en organisaties

Wij zullen inventariseren waar duidelijkheid en vereenvoudiging aangebracht kan worden bij (wettelijke) inspraak en verbeteringen doorvoeren waar dit mogelijk is.

III. Relatie buurtbewoner/buurtbeheerder

Kom naar de wijk

Sluit aan bij uitgangspunten 1, 3, 4, 5, 6; doelgroep: raad, college, ambtenaren, bewoners

Het bezoeken van wijken en buurten is iets dat bewoners zeer waarderen omdat het daadwerkelijke aandacht uitstraalt, zowel voor de positieve aspecten in de buurt als de problemen. Het sluit aan bij door bewoners gevraagde persoonlijke benadering en het geeft het gemeentebestuur een gezicht in de wijk. Sinds 1996 organiseerde de gemeente wijkcontactdagen en de klankbordgroepen, samen met wijkorganen. Buurtschouwen door bewoners geïnitieerd en door de gemeente en andere instanties ondersteund zijn ook vormen. Een vraaggerichte vorm van wijkbezoek lijkt het meest succesvol. Daarnaast behoren bij het faciliteren ook budgetten en vlotte uitvoering en nakomen van toezeggingen. Dan kan de bewoner weer vertrouwen opbouwen, zoals ook in Binnenstad(Oost) vanaf 2002 aan het gebeuren is.

Voortgaan met de organisatie van buurtavonden

Sluit aan bij uitgangspunten 1, 5 en 6; doelgroep bewoners en organisaties actief in buurtbeheer en gemeente

De buurtavonden zijn waardevolle ontmoetingsbijeenkomsten van allen die actief zijn in wijk- en buurtbeheer in de stad en ook waarderingsavonden voor alle inzet en dienen dan ook voorgezet te worden vanaf 2007. We zullen met de wijken kijken naar een aantrekkelijke vorm voor deze avonden, wellicht door het toevoegen van een competitie-element.

3.3 Ondersteuning van de bestaande dynamiek/initiatieven in de buurt of wijk

Sluit aan bij uitgangspunten 2, 5, 6, 7; doelgroep bewoners

De gemeente zal nog vaker kijken hoe ideeën uit de gemeenschap zijn te ondersteunen (de faciliterende en betrokken overheid). Concrete vormen zijn advies geven (door bijvoorbeeld de wijk- en buurtadviseur), vraaggerichte informatie op de gemeentewebsite of misschien wel deelnemen aan wijkdiscussies op websites, intermediaire organisaties subsidiëren (participatieondersteuners), concrete faciliteiten bieden aan bewoners (een door bewoners beheerd hek betalen of zand voor een door de wijk aan te leggen fietscrossbaan of bijvoorbeeld ontwikkeling van een wijkwebsite – web in de wijk). Ook ondersteuning van wijk schoonmaakacties en buurtpreventieprojecten hoort hiertoe. De ervaring bij vele wijkinitiatieven leert dat dit goed werkt voor bewoners.

3.4 Veranker participatiesuccessen in beleid

Sluit aan bij uitgangspunten 7; doelgroep bewoners

De gemeente zal moeten bezien hoe participatieprojecten nog beter de kans krijgen om successen te worden (looptijd projecten niet te kort). Ook moeten wij voorkomen dat bij het einde van projecten het geheel als een kaartenhuis in elkaar valt, door projecten bij gebleken succes in beleid te verankeren (Virtuele Binnenstad-Markt/chatsessies/Woonatelier/Inloopmiddagen) en door beleid met bewoners voorbereid ook uit te voeren, om participerende bewoners niet te frustreren. Wij moeten de opbrengst van projecten ook langere tijd meten om eventuele duurzame effecten van participatie te evalueren.

3.5 Evaluatie wijk- en buurtbeheer en wijkparticipatie

Sluit aan bij uitgangspunten 5, 6, 7; doelgroep wijkbewoners

De gemeente zal het wijkgericht werken met name in het kader van leefbaarheid, ook in samenspraak met de wijken, opnieuw evalueren (laatste evaluatie van eind 2003). Aandachtspunten zijn consequenties afnemend aantal vrijwilligers in wijk- en buurtbeheer (voor

continuïteit en vertegenwoordigend karakter). Dit ook in het licht van voornemens in het Collegeprogramma 2006-2010 (Tijdige inbreng van de wijken bij wijkgericht beleid en vergroten bewonersparticipatie bij wijkgebonden budgetten). Vraag is: wie spreekt namens een "wijk"? Andere aandachtspunt is het verwachtingspatroon bij deelnemers aan klankbordgroepen en wijkorganen over realiseren van wensen door de gemeente aan de ene kant en het doen van realistische toezeggingen door gemeente aan de andere kant.

3.6 Intrekken SUBSIDIEVERORDENING BESTUURLIJKE PARTICIPATIE HELMOND 1996

Sluit aan bij uitgangspunten 2, 3, 8; doelgroep: wijkorganen

De waarderingssubsidie voor wijkraden (€ 455 per wijk per jaar)

<http://www.helmond.nl/Smartsite.shtml?id=54729> is omslachtig via een verordening en toekenning door de raad geregeld en wordt ook al tijden niet meer aangevraagd. Wijken hebben immers de buurtbudgetten ter ondersteuning van eigen activiteiten voor de wijk. Ook in het kader van deregulering lijkt zo'n aparte verordening omslachtig en nodeloos ingewikkeld. De verhoging van het budget Bevolkingsparticipatie en wijkoverleg kan project/thema-gewijs ondersteuning bieden daar waar het meeste nodig, en misschien ook wel om wijkorganen (tijdelijk) te ondersteunen.

Bijlage 4 Planning aanbevelingen

In deze bijlage staat een nadere planning van de aanbevelingen. Aanbevelingen die niet binnen de reguliere budgetten gerealiseerd kunnen worden, worden telkens apart voor besluitvorming voorgelegd.

Aanbeveling	Wie?	Wanneer klaar?
<u>I. Relatie kiezer-gekozene:</u>		
1.1 Structuur raads- en commissiewerk tegen het licht houden	Raad, Griffie	2010
1.2 Burgerraadplegingen moderniseren	Stafdienst/Afdeling Beleidscoördinatie, Onderzoek en Statistiek	4 ^e kwartaal 2007
1.3 Helmondse participatiewijzer op www.helmond.nl	Stafdienst/Hoofdafdeling Beleidsondersteuning	4 ^e kwartaal 2007
1.4 Hanteren mix van participatie instrumenten door de gemeenteraad	Raad met hulp van de griffie en de ambtenaren	Continue proces
<u>II. Relatie belangenhartiger/besluitvormer</u>		
2.1 Voorstel uitwerken tot verhoging budget Bevolkingsparticipatie en wijkoverleg (programma 15 Programmabegroting)	Stafdienst/Hoofdafdeling Beleidsondersteuning	1 ^e kwartaal 2008 (Voorjaarsnota 2008)
2.2 Spelregels voor interactieve beleidsontwikkeling	Stafdienst/Hoofdafdeling Beleidsondersteuning	4 ^e kwartaal 2007/1 ^e kwartaal 2008
2.3 Interne participatiewijzer	Stafdienst/Hoofdafdeling Beleidsondersteuning i.s.m. Dienst Middelen en Ondersteuning, afdeling IPM	4 ^e kwartaal 2007 /1 ^e kwartaal 2008
2.4 Bundelen inspraakmomenten	Stafdienst/Hoofdafdeling Beleidsondersteuning i.s.m. Dienst S&E, S&B en M&O	3 ^e kwartaal 2009
<u>III. Relatie buurtbewoner/buurtbeheerder</u>		
3.1 Kom naar de wijk (doelgroep bewoners)	Raad, college en ambtenaren	Continue proces uit te voeren bij gebleken behoefte
3.2 Ondersteuning van de bestaande dynamiek/initiatieven in de buurt of wijk	College	Continue proces met hulp van verhoogd budget bevolkingsparticipatie
3.3. Buurtavonden continueren	Dienst S&B i.s.m. Stafdienst en wijken	Eens per jaar te beginnen 2007 (4 ^e kwartaal)
3.4 Veranker participatiesuccessen in beleid	College en Raad	Continue proces
3.5 Evaluatie wijk- en buurtbeheer en wijkparticipatie	Dienst S&B, afdeling wijkonderhoud en exploitaties, wijken en overige betrokkenen	4 ^e kwartaal 2007
3.6 Intrekken Subsidieverordening bestuurlijke participatie	Raad	3 ^e – 4 ^e kwartaal 2007 (gelijk met vaststellen visie burgerparticipatie en evaluatie “Een vinger in de pap”)